

Pitanja i završne čestice

U prethodnim smo lekcijama naučili rečenici dodati razne informacije. Često smo to čineći naglašavali na koje pitanje odgovara koji dio rečenice - sada je vrijeme da naučimo ta pitanja i postaviti.

Čestice na kraju rečenice

Dosad smo naučili razne čestice koje dolaze uz imenice i određuju njihovu ulogu u rečenici. Osim takvih, postoje i čestice koje dolaze na kraju rečenice, iza predikata, i na razne načine mijenjaju njezino značenje. U ovoj ćemo lekciji naučiti tri najvažnije i najčešće: よ, ね i か.

Naglašavanje česticom よ

Kad se pojavi na kraju rečenice, ova čestica sugovorniku na nju svraća pozornost. Koristimo je kad želimo istaknuti da rečenica sadrži neku novu informaciju:

たけしくんは けさ、日本にかえった。 *Takeši se jutros vratio u Japan.*

たけしくんは けさ、日本にかえったよ。 *Hej, Takeši se jutros vratio u Japan!*

Koliko je naglasak dramatičan uvelike ovisi i o načinu na koji je rečenica izgovorena - na ovo treba dobro obratiti pozornost pri slušanju. Ponekad se ova čestica može pojaviti i odmah iza imenice (kao čestice na koje smo dosad navikli). U tom slučaju radi kao vokativ u hrvatskom jeziku:

たけしよ、日本にかえれ¹。 *Hej Takeši, vrati se u Japan.*

Traženje potvrde česticom ね

Vrlo slično hrvatskom, dodamo li na kraju rečenice ね, očekujemo od sugovornika da nam potvrdi ono što smo upravo rekli. Kao i ranije, intonacija je jako bitna, ali i taj je aspekt vrlo sličan hrvatskom. Završi li rečenica uzlaznom intonacijom, zaista od sugovornika očekujemo potvrdu, no ako je intonacija silazna, radi se o retoričkom pitanju.

はな
あの花は きれいです。 *Onaj cvijet je lijep.*

あの花は きれいですね。 *Onaj cvijet je lijep, zar ne?*

Upitna rečenica česticom か

Osnovna funkcija ove čestice slična je u hrvatskom znaku ? (upitnik, nije greška u ispisu). Da bi bile gramatički potpune, sve upitne rečenice u japanskom trebaju na kraju imati česticu か, ali u kolokvijalnom govoru ona se često izostavlja kad je iz ostatka rečenice jasno da se radi o pitanju. U jednostavnim situacijama, ova čestica pretvara rečenicu u da/ne pitanje:

花子さんは たけしくんを みた。 *Hanako je vidjela Takešija.*

花子さんは たけしくんを みたか。 *Je li Hanako vidjela Takešija?*

たけしくんは サルマを たべた。 *Takeši je pojeo sarmu.*

たけしくんは サルマを たべたか。 *Je li Takeši pojeo sarmu?*

¹Ovaj oblik glagola koji završava na ~e još neko vrijeme nećemo učiti, ali radi se o imperativu koji često može zvučati grubo i nepristojno.

Ako rečenica završava neprošlim kolokvijalnim oblikom spojnog glagola (zdravo seljački だ), onda je običaj iz upitne rečenice taj だ izbaciti:

花子さんは サルマが きらいだ。 *Hanako mrzi sarmu.*

花子さんは さるまが きらいか。 *Mrzi li Hanako sarmu?*

Složenije upitne rečenice

Naučili smo česticom か postavljati da/ne pitanja, no što ako želimo neku precizniju informaciju? U jezicima na koje smo navikli, postavljanje pitanja uključuje i preslagivanje redoslijeda riječi u rečenici, no u japanskom to nije slučaj. Pitanje ćemo napraviti tako da na mjesto gdje bi se u rečenici pojavila informacija koja nas zanima postavimo odgovarajuću upitnu riječ:

すずきさんは ともだち と はなした。 *Suzuki je razgovarala s prijateljem.*

すずきさんは だれ と はなしたか。 *S kim je Suzuki razgovarala?*

U nastavku se nalaze korisne upitne riječi za informacije koje zasad znamo izreći.

riječ	zamjenjuje	primjer odgovora
だれ	<i>tko</i>	すずきさん、あの人
なに	<i>što</i>	りんご、はこ
どれ	<i>koje</i>	あれ、これ
どの <nešto>	<i>koje<nešto></i>	このねこ、そのいえ
どこ	<i>gdje</i>	そこ、いえのうしろ
どんな <nešto>	<i>kakvo<nešto></i>	きれいな、あかい
どう	<i>kako</i>	きれいに、あかく